

Záradék

Kijavító végzés 1.Pf.20.421/2023/11. szám alatt.

Budapest, 2024. január 16.

dr. Mózsik Tímea s.k.

a tanács elnöke

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.421/2023/8/II.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Staudt Gábor ügyvéd

ügyvéd címe1

Az alperes:

alperes

alperes székhelye

Az alperes képviselője:

Dr. Beke-Martos Anna ügyvéd

ügyvéd címe2

A per tárgya: szerzői jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 3/D.P.21.732/2021/46.

A fellebbezést benyújtó fél: a felperes és az alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 74.260 (Hetvennégyezer-kétszázhatvan) forint másodfokú perköltséget.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 519.374 (Ötszáztizenkilencezer-háromszázhetvennégy) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes belsőépítész.

[2] A perben nem álló személy Bartók Béla zeneszerző tárgyi hagyatékának kezelője. Közte és a Fővárosi Önkormányzat között 2004. július 7-én megállapodás jött létre, melyben személy vállalta a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló alperesen saját beruházásában és saját költségére rekonstrukció végrehajtását külön pontban körülírt műszaki tartalommal. Ebben a megállapodásban személy vállalta, hogy a befejezett beruházást térítésmentes természeti adományként átadja a Fővárosi Önkormányzat részére.

[3] Ezzel összefüggésben a személy ügyvezetése alatt álló cég1 és a felperes között 2005. május 2-án megállapodás jött létre a felújítás részét képező belsőépítészeti tervek és kivitelezés körében – ezen belül az alperes egyik termében elhelyezendő Bartók-Életfa című alkotás elkészítésére – 2006. március 15-i határidővel. E megállapodásban a felperes vállalta a mű részeinek – úgymint hangvető dobozok az alperesi intézmény hangversenytermének egyik falán bal és jobb oldalon, akusztikailag szükséges textilkép és Nyárádminti rátétes faragott minta a mennyezeten – elkészítését a alperesnél forgatandó 10 részes zenés filmsorozathoz kapcsolódóan. A megállapodás részeként a cég1 vállalta a mű részét képező, akusztikailag szükséges alkalmazott textil beszerzését azzal, hogy az úgynevezett Bartók-Életfa alkotás tekintetében a felperest illetik a szerzői jogok a műre nézve.

[4] 2005. május 12-én a cég1 és a cég2 között szerződés jött létre a cég2 képviseletében eljáró személy1 kárpitművész által készítendő 165 x 208 cm-es fali kárpit elkészítésére. A felperes a kárpit tematikája körében előírta annak méretét, azt, hogy azon növények szerepeljenek és hogy az Bartók zenéjére reflektáljon. A fali kárpit (gobelin) határidőre elkészült, az az alperes koncerttermében elhelyezésre került. A gobelin a cég1 tulajdona.

[5] A felperes által egységes műnek tekintett Bartók-Életfa mű, amely áll az alperes koncerttermében álló textilképből, az annak két oldalán elhelyezett hangvető falból, az álmennyezeten rögzített Nyárádminti motívumok szerinti virágos, mintás alkotásból, illetőleg a koncertterem pódiumának megvilágítását szolgáló négy fényforrásból, határidőre elkészült és elhelyezést nyert az alperesi épületben, annak koncerttermében.

[6] Ezt követően az alperes és személy, a cég1 ügyvezetője között megállapodás jött létre egy mintegy 10 perces zenei filmsorozat elkészítése körében arra vonatkozóan, hogy az alperes ellenszolgáltatás nélkül biztosítja a helyiségeit azzal, hogy a filmforgatás nem akadályozhatja az esetleges koncertek megtartását.

[7] az alperes felújítása 2006-ban lezárult, erről 2007. április 3-án személy és az alperesi intézmény akkori igazgatója a felújítást lezáró okiratot írt alá, amelyben a felújítók között a felperes, mint belsőépítész, iparművész neve is feltüntetésre került. Az épület megnyitását követően a felújított hangversenyeremben - amely a Bartók-Életfa műegyüttesnek is helyt ad - számtalan koncert került megrendezésre, erről fényképek és audiovizuális felvételek is készültek, mely utóbbiakat televízióban, illetve az interneten keresztül is közvetítettek.

[8] 2021 februárjában a Nemzeti Népegészségügyi Központ vizsgálatának eredményeként az a megállapítás született, hogy az alperesi emlékház termeiben a falak nedvessége folytán a penészedés veszélye fennállhat. 2021. március 26-án a felperes írásban hozzájárult ahhoz, hogy személy a Bartók-Életfa mű részét képező gobelint penészpórámentesítés, tisztítás és karbantartás miatt ideiglenesen eltávolítsa.

[9] 2021. március 30-án a Budapesti Történeti Múzeum, az alperes alperes és személy között korábban létrejött letéti szerződés alapján az alperesnél levő számos ingóság - közöttük az alperesnél elhelyezett személyl-féle gobelin - visszavételére került sor személy részéről. A gobelin eltávolítása a felperes hozzájárulásával történt, az a későbbiekben sem került vissza az alperes épületébe.

[10] Az alperes ezután azzal az indokkal, hogy az üres falfelület nem megfelelő koncertek megtartására, személyl-től 2011. augusztus 11. napjáig kölcsönkapott egy általa készített, kisebb méretű gobelint az eredeti helyére, ezután ugyancsak személyl engedélyével az eredeti gobelin helyére annak nagyfelbontású, nyomtatott papírváltozata került elhelyezésre 2021. augusztus 15-étől.

[11] A Budapesti Történeti Múzeum 2021. május 10. napján a közte és személy, valamint az alperes között létrejött letéti szerződést felmondta.

[12] 2022. március 30-án az alperes kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett a felperes által tervezett Bartók-Életfa alkotásnak - a hangvetők, a Nyárádmenti minta alapján alkotott mennyezeti rátét, a gobelin felső keret, illetőleg a világítást adó valamennyi reflektor – cégli részére történő kiadására. Az írásbeli kötelezettségvállalásnak megfelelően a Bartók-Életfa egyes elemeinek átadása – leszámítva a már korábban elszállított gobelint – 2022. június 8-án megtörtént.

[13] A felperes eredeti keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes azzal, hogy a felperes által készített és az eredeti gobelin eltávolításával jogszerűen megváltoztatott Bartók-Életfa című alkotás központi részében egy másik gobelint helyezett el, megsértette a Bartók-Életfa mű egységéhez fűződő szerzői személyhez fűződő jogát, továbbá azzal, hogy az alperes a felperesi engedély nélkül módosított változatot a közösségi médiában közzétette fényképeken, videófelveteleken, és azt felperesi engedély nélkül a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tette, megsértette a nyilvánosságra hozatalhoz és átdolgozáshoz fűződő jogát.

[14] Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a jogsértés abbahagyására és tiltsa el az alperest a további jogsértéstől. Kérte, hogy a bíróság kötelezze őt az eredeti állapot helyreállítására – amelyre állagsérelem nélkül sor kerülhet – elsődlegesen a Bartók-Életfa alperesnél maradt részeinek teljes elbontásával, másodlagosan a mű alperesnél maradt részeinek eltakarásával a felperes iránymutatása szerint, illetve harmadlagosan, ha a bíróság az első két kérelmet az eredeti állapot helyreállítása körében nem látja teljesíthetőnek, úgy a perbeli mű központi részének az eltakarására kötelezze az alperest, szintén a felperes iránymutatása szerint. Kérte továbbá az engedély nélkül megváltoztatott művet tartalmazó kép- és hangfelvételek hozzáférhetetlenné tételére, valamint elégtétel nyújtására és sérelemdíj megfizetésére kötelezni az alperest.

[15] A per során a felperes bejelentette, hogy az alperes a jogsértést megelőző állapotot helyreállította, a jogellenes felhasználást abbahagyta, a Bartók-Életfa mű alperesnél maradt részeit szakszerű bontást követően kiadta a tulajdonos cég1-nek, ezért erre vonatkozó kereseti kérelmétől elállt.

[16] A bíróság 28. sorszámú végzésével az eljárást a felperes arra vonatkozó kereseti kérelme tekintetében, hogy a bíróság kötelezze az alperest a sérelmes helyzet megszüntetésére akként, hogy kötelezi a jogsértő felhasználás abbahagyására és eltiltja őt a további jogsértéstől, az eljárást megszüntette, a végzés jogerőre emelkedett.

[17] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes azzal, hogy a felperes által készített és az eredeti személy1-gobelin eltávolításával jogszerűen megváltoztatott Bartók-Életfa alkotás központi részében egy másik gobelint, majd az eredetinek a papír alapú változatát helyezte el, megsértette a Bartók-Életfához, mint egységes szerzői műhöz fűződő szerzői személyhez fűződő jogát. Továbbá azzal, hogy az alperes a felperesi engedély nélkül módosított változatot a közösségi médiában közzétette fényképeken, videófelvételeken és azt a felperes engedélye nélkül a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tette, megsértette a nyilvánosságra hozatalhoz és átdolgozáshoz fűződő jogát.

[18] Kérte továbbá, hogy kötelezze a bíróság az alperest az engedély nélkül megváltoztatott művet tartalmazó kép- és hangfelvételek hozzáférhetetlenné tételére. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest elégtétel nyújtására az általa meghatározott szöveg közzétételével az alperes.com oldalon, az alperes Facebook oldalán és YouTube csatornáján, valamint minden olyan kép- és videó felvételen, amelyen a jogellenesen módosított perbeli mű látható a videófelvétel teljes időtartama alatt szabad szemmel látható és olvasható módon el nem távolítható közlemény formájában.

[19] Emellett kérte, hogy a bíróság marasztalja az alperest sérelemdíjban. Ennek összegét 400.000 forintban jelölte meg, és kérte az alperes marasztalását perköltségében is.

[20] Keresetét a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 1. § (2) bekezdés m) pontjára, (3) bekezdésére, 4. § (1) bekezdésére, 9. § (1) bekezdésére, 10. § (1) bekezdésére, 16. § (6) bekezdésére, 17. § d) és f) pontjára, 24. § (1) bekezdésére, (2) bekezdés b) pontjára, (3) bekezdésére, 26. § (8) bekezdésére, 29. §-ára, 94. § (1) bekezdés a) és b) pontjára, (2) bekezdésére, valamint a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (1) bekezdésére alapította.

[21] Azt hangsúlyozta, hogy a Bartók-Életfa Konceptió jelent meg az elkészült műben, a fa törzsét adó hangvető falak és a lombozatot megjelenítő mennyezeti Nyárárdmenti mintázat pedig a felperes belsőépítészeti munkájának a része. Azzal érvelt, hogy az alperes nem rendelkezik a felperes hozzájárulásával a per tárgyát képező ideiglenes gobelin elhelyezésére, illetve az eredeti gobelin poszterével módosított műalkotás felhasználására.

[22] A felperes álláspontja szerint a per során kirendelt Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: SZJSZT) szakvéleménye a Pp. 316. § (1) bekezdés a), c) és d) pontja alapján aggályos. Sérelmezte egyfelől, hogy az SZJSZT eljáró tanácsának tagjai közt sem iparművész, sem belsőépítész nem kapott helyet, kizárólag egy építész szakértő vett részt. Másfelől a szakvélemény a felperes álláspontja szerint hiányos, mert az nem tartalmazza az egységes műnek az elemektől független szakértői értékelését. Téves következtetésre jutott a szakértői testület, amikor az egyéni-eredeti jelleget elvitatta a világítástól és annak tervétől. Az egységes eredeti jelleget igazolja a fényforrások levélformája, amely az életfa-lombozathoz szervesen illeszkedik. A mennyezeti rátét mintázata valóban a Nyárárdmenti népművészetből fakad, ez azonban ettől függetlenül egyéni és eredeti. Mindezek alapján indítványozta elsődlegesen a szakértői testület felhívását újabb szakvélemény készítésére iparművész bevonásával, másodlagosan a szakértői vélemény kiegészítését, az ellentmondások feloldását és a feltett kérdések iparművészeti szakmai szabályok szerinti szakértői megválaszolását.

[23] Az alperes alaki védekezést terjesztett elő, amelyben a per megszüntetését kérte arra alapítva, hogy álláspontja szerint személy alperesként történő perbe állítása a Pp. 176. § (2) bekezdése és 36. §-a alapján kötelező. Az alperes másodlagosan - érdemi védekezésében - a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Ez utóbbit a csatolt költségjegyzék és díjmegállapodás alapján 152,5 munkaóra figyelembevételével és 200 EUR + áfa ügyvédi óradíjjal, valamint 374 forintos euróárfolyammal számolva összesen 14.486.890 forint ügyvédi munkadíjban, valamint a megbízási szerződés alapján járó 280.000 forint + áfa költségátalányban, azaz összesen 14.842.490 forintban jelölte meg.

[24] Álláspontja szerint a perbeli mű nem szerzői alkotás, nem minősül szerzői jog által védettnek, amennyiben pedig mégis az lenne, úgy az esetre az alperes nem minősül szerzői jogi értelemben felhasználónak. A mű egyik elemét – a személy1-gobelin – nem a felperes készítette, a falvédő lapok olyanok, mint bármely más hangvisszaverő panel bármely más hangversenyteremben, a mennyezeti burkolaton található Nyárárdmenti folklór motívumok pedig nem minősülnek szerzői jogi oltalom alá tartozó műveknek. A világítás részét képező lámpák, illetve azok tervei kizárólag a funkcionalitás szempontjainak alárendeltek. Hangsúlyozta továbbá, hogy mint az épület használója jogosult eldönteni, hogy működése érdekében mit helyez el a falon. Utalt a BH2005. 427. jogesetre, amelyben rögzítést nyert, hogy a szerzői jog gyakorlása nem ütközhet a tulajdonosnak a dolog célszerű és zavartalan használatához fűződő dologi jogával. Vitatta, hogy a mennyezeti és fali burkolatok eltávolítására az épület állagromlása nélkül sor kerülhetne, a nyilvános elégtételadást pedig eltűzottnak tekintette.

[25] Összességében azt hangsúlyozta, hogy a Bartók-Életfa koncepció a koncertterem átlag látogatója számára nem ismerhető fel, abban nem lát egységes művet, ezért az a felperes által állított egységes egészként sem minősülhet szerzői alkotásnak. Azzal is védekezett, hogy

amennyiben a felperest meg is illetnék bizonyos szerzői jogok, úgy azokat a Ptk. 1:5. § (1) bekezdése értelmében csak rendeltetés-szerűen gyakorolhatja. Az alperesnek nemcsak joga, de kötelezettsége is, hogy az alapító okiratában rögzítettek szerint hangversenyeket rendezzen és Bartók Béla életművét bemutassa. Azzal tehát, hogy magától az eredeti gobelin szerzőjétől, személy1-től kapott egy másik gobelint, amelyet átmeneti megoldásként a falra helyezett ahelyett, hogy a lecsupaszított fal előtt rendezett volna koncerteket, éppen az alapító okiratban rögzített alaptevékenységének megfelelően járt el.

[26] Az alperes vitatta az átdolgozás tényét is, az alperesi beavatkozás ugyanis más művet nem eredményezett.

[27] A sérelemdíj tekintetében magatartását nem tekintette sem jogellenesnek, sem felróhatónak, álláspontja szerint úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható akkor, amikor az eredeti gobelin eltávolítása után az eredeti textilmű alkotójától, személy1-től kért segítséget. A sérelemdíjatösszegszerűségében is eltúlzottnak tekintette.

[28] Az alperes álláspontja szerint a szakvélemény nem aggályos és nem hiányos, nem ellentmondásos és nem tekinthető iratellenesnek sem.

[29] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 3.065.500 forint perköltséget.

[30] Határozatát az Szjt. 1. § (1) bekezdésére, (2) bekezdés m) pontjára, (3), (6), (7) bekezdésére, 4. § (1) bekezdésére, 9. § (1) bekezdésére, 10. § (1) bekezdésére, 13. §-ára, 16. § (1) bekezdésére, 17. § f) pontjára, 26. § (8) bekezdésére, 29. §-ára, 94. § (1) bekezdés a) és c) pontjára, és (2) bekezdésére, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (1), (2) és (3) bekezdésére, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 80. §-ára, 82. § (1) bekezdésére, 83. § (1) és (2) bekezdésére, továbbá 85. § (2) bekezdésére alapította.

[31] Utalt a Szerzői Jogi Szakértő Testületől beszerzett szakvéleményre, amely szerint a felperesi tervek és azok kivitelezett megvalósulása akkor minősülne belsőépítészeti alkotásnak, ha téralakító jellegű lenne. Jelen esetben azonban a rendelkezésre álló teret kellett a falak mozgatása nélkül fali dekorációval ellátni, amely részben dekorációs, részben funkcionális követelményeknek tesz eleget. Ekként a Bartók-Életfa iparművészeti alkotásként állhat szerzői oltalom alatt a Testület álláspontja szerint, ha az egyéb követelményeknek – úgy, mint egyéni-eredeti jelleg – megfelel. A világítást és annak tervét nem a felperes tervezte és alkotta, azok formájára szerzői jogot nem alapíthat, elhelyezkedésük és a terv szerinti rögzített helyzetük pedig funkcionális jellegű, egyéni-eredeti jelleget nem mutat. A hangvető falak nem képeznek egységet a mennyezeti rátérrel és a gobelinnel, és nem kapcsolódnak a hangvető falaktól színben és anyaghasználatban is elütő középtengelyhez, nem osztják annak stílus- és formavilágát, alapvetően funkcionális és kötelező elemei a koncerttermeknek, a megfelelő akusztika biztosításához szükségesek. Az SZJSZT eljáró tanácsának álláspontja szerint ezek sem tekinthetők egyéni-eredeti jellegűnek.

[32] A mennyezeti faelem a Nyárádmenti népművészeti mintát követi, melyet nemcsak szötteken, de kapufaragványként, fa kapuk díszítésére is alkalmaznak. A mennyezeti elem formavilága a Nyárádmenti népművészeti mintákon alapul – tulipán elem, sűrű levélzet, indaszerű kihajlások – annyi különbséggel azonban, hogy a minta kevésbé részletgazdag, ami a nehezebben formálható faanyag és a fűrészelési technológia következménye. Így tehát ez sem fejezi ki alkotója egyéniségét, ezért szerzői jogi oltalom alatt az Szjt. 1. § (7) bekezdése alapján nem állhat. Bár a gobelin szerzői alkotásnak minősül, annak szerzője azonban kizárólag személyi és nem a felperes.

[33] Ami a Bartók-Életfát, mint egységes művet illeti, annak mind a négy eleme együttesen értékelve sem minősül egyéni-eredeti jellegű szerzői műnek, mivel nincs egyetlen olyan eleme sem, amely ilyen jellegzetességet hordozna.

[34] Tekintettel arra, hogy a szakvélemény megállapítása szerint a Bartók-Életfa tekintetében nem lehet szerzői műről beszélni, így sem a felperest, sem mást az egységes életfa-kompozíció vonatkozásában szerzőség nem illeti meg. Ebből következően az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperesnek a mű egységéhez fűződő, Szjt. 13. §-a szerinti joga sem sérülhetett sem azzal, hogy a gobelint más gobelinre cserélték, sem pedig azzal, hogy egy az eredeti gobelinről készült nagyméretű poszterrel cserélték ki azt. Nem minősül ugyanis a szerzői mű felhasználásának sem más gobelinnel történő kicserélése, sem a papírkép elhelyezése a Bartók-Életfa koncepcióban, sem az a mozzanat, hogy a koncertteremben a koncertek tartása, illetve közvetítése során az életfa a koncertek háttéréül szolgált.

[35] Az elsőfokú bíróság a szakértői véleményt aggálytalannak, ellentmondástól mentesnek és hiánytalannak találta, ezért azt ítéleti döntése alapjául elfogadta. Álláspontja szerint a felperes tévesen hivatkozott arra, hogy a szakvélemény megállapításának alapját építészeti szempontok határozták meg, továbbá arra is, hogy ennek alapja az volt, hogy sem iparművész, sem belsőépítész nem került be az eljáró tanács tagjai közé. Az elsőfokú bíróság egyetértett az alperessel abban, hogy az SZJSZT elnöke döntési körébe tartozik a tanács tagjainak kijelölése, arra a bíróságnak befolyása nincs, az SZJSZT eljárására pedig a 156/1999. (XI. 3.) Kormányrendelet szabályai az irányadóak. A taggá kijelölés kritériumát a Kormányrendelet 2. §-ának (2) bekezdése tartalmazza, mely szerint az adott szakértői véleményt a szakértői testület elnöke által kijelölt tagokból álló szakértői tanács alakítja ki (6. § (1) bekezdés), és a tanács nem végez a benyújtott iratokon túlmenően bizonyítást, nem idézhető és nem tart helyszíni szemlét (8. § (1) bekezdés). Mindezek olyan speciális szabályok az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, amelyek eltérnek az igazságügyi szakértőkre vonatkozó általános szabályoktól, ezért a felperes indítványában a szakértő személyes meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványt már ezen okból is mellőzte.

[36] Alaptalanul hivatkozott a felperes arra is az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, hogy a szakvélemény hiányos lenne. Ezzel szemben akként foglalt állást, hogy a szakértői tanács a neki feltett kérdések mentén alapos, mindenre kiterjedő szakvéleményt adott a Bartók-Életfa egyes elemeinek és egységes egészének vizsgálatára alapján.

[37] Az elsőfokú bíróság osztotta a szakértői testület megállapításait abban, hogy az egyéni-eredeti jelleg megállapításához szükséges lenne, hogy a felperes egyéni, sajátos elképzelése a terveken, illetve a kész alkotásokon átszűrődjön, ezt pedig a tanács nem látta

megvalósulni. A szakértői testület kizárólag a gobelin vonatkozásában látta megállapíthatónak az egyéni-eredeti jelleget, amely azonban nem a felperes, hanem személyi alkotása.

[38] Mindezek következtében az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a csatolt szakvélemény aggálytalan és ellentmondásoktól mentes, és egyetértett a szakértői testülettel abban, hogy a felperest szerzői jogok nem illetik meg a Bartók-Életfa kompozíció egésze, illetve annak egyes elemei tekintetében. Ebből következően a felperes kereseti kérelmének egyes elemei alaptalannak bizonyultak, ezért az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetét megalapozatlannak találta és azt elutasította.

[39] A törvényszék a perköltségről a Pp. 80. §-a, 82. § (1) bekezdése, 83. § (1) és (2) bekezdése és 85. § (2) bekezdése alapján rendelkezett. Ennek keretében a felperes oldalán 1.419.900 forintot, az alperes oldalán 6.055.360 forintot vett figyelembe, míg a pernyertesség-pervesztesség arányát az alperes időközbeni részteljesítésére, és a felperes erre alapítottan eszközölt részbeni elállására, valamint az eljárás részbeni megszüntetésére tekintettel megállapított 40-60%-os pernyertesség-pervesztesség arány figyelembevételével, a két összeg együttes beszámításával az alperest megillető perköltség összegét 3.065.500 forintban állapította meg, melynek megfizetésére a felperest kötelezte.

[40] A határozattal szemben mindkét peres fél fellebbezett.

[41] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes módosított keresete szerinti döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Mindkét esetben kérte az alperest a másodfokú eljárásban felmerült perköltsége megfizetésére kötelezni, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) pontja alapján meghatározott 600.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban jelölte meg. Arra az esetre, amennyiben az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyná a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján - a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorolva - kérte az alperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 332.280 forint összegre mérsékelni.

[42] A felperes fellebbezési álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte, az általa megállapított tényekből okszerűtlen jogi következtetést vont le, az eljárási és anyagi jogszabályokat tévesen értelmezte és alkalmazta, azokból téves jogi álláspontra helyezkedett, ezáltal ítélete jogszabályt sért.

[43] Megismételte a felperes a fellebbezésében a per során már elfoglalt azon álláspontját, mely szerint a kirendelt Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye a Pp. 316. § (1) bekezdés a), c) és d) pontja alapján aggályos. Ezt arra alapította, hogy az eljáró tanács tagjai közt sem iparművész, sem belsőépítész nem kapott helyet, kizárólag egy építész szakértő vett részt. A szakértői testület az építészetre vonatkozó szabályok és szempontok mentén adott véleményt egy iparművészeti alkotásról, amely egyebekben hiányos is volt, mert az nem tartalmazza az egységes műnek az elemektől független szakértői értékelését.

[44] A felperes a világítás és annak terve kapcsán továbbra is kifogásolta, hogy a szakértői testület arra a megállapításra jutott, hogy az csupán funkcionális jellegű, egyéni-eredeti jelleget nem mutat. Ezzel szemben azt hangsúlyozta, hogy az iparművészeti alkotások esetében alapvető kiindulási pont, hogy azok használati funkcióval rendelkező műtárgyak, ahol az esztétikai igényen túl használati és műszaki követelményekhez is igazodni kénytelenek. Téves következtetésre jutott a szakértői testület amikor az egyéni-eredeti jelleget elvitatta a világítástól és annak tervétől, mivel azt önmagában már az is alátámasztja, hogy maga a szerző végezte el zenész közreműködők felkérése mellett a lámpák elhelyezését. Az egységes eredeti jelleget igazolja a fényforrások levélformája, amely az életfa-lombozathoz szervesen illeszkedik. A felperes továbbra is iratellenesnek találta a fellebbezésében, hogy a szakvélemény azt rögzítette, miszerint nem kerültek feltüntetésre a mennyezeti lámpák, noha a felperes által F/21 alatt csatolt műhelyrajzon kifejezetten rögzítést nyernek a reflektorok elhelyezkedési pontjai és azok formája.

[45] A felperes a fellebbezésében iratellenesnek tartotta a hangvetőfalak tekintetében azt a megállapítást is, amely szerint a hangvetőfalak teteje hajlik a fal síkjához. Azt hangsúlyozta, hogy a tervekől és a megvalósult alkotásról készült fotókról is egyértelműen látható, hogy a hangvetőfalak a gobelinnel együtt nem a fal síkjához, hanem az általa kialakított álmennyezeten lévő lombozathoz hajlanak fel. Az egyéni-eredeti jelleget igazolja, hogy az egyedi hangvető rezgődobozokat másként is el lehetett volna készíteni. Ezt bizonyítja, hogy az azok leszerelését követően kialakított új színpadkép más módon elhelyezett és más színű, formájú, késztermékként kapható hangvetőfal-lapokat alkalmaz.

[46] A mennyezeti rátéttel kapcsolatban továbbra sem vitatható a fellebbezés szerint, hogy annak mintázata a Nyárádsmenti népművészetből fakad, azonban attól még egyéni és eredeti.

[47] A felperesnek a gobelinre nyilvánvalóan nem, mint önálló alkotásra, hanem mint a Bartók-Életfa részét képező egyik elemre vonatkozóan lehet szerzői jogi igénye, amit igazol, hogy a felperes külön rendelte meg a textilművésztől a perbeli mű részét képező alkotást. A felperes az általa csatolt, személy2 belsőépítésztől származó szakmai véleménnyel igazolta, hogy a belsőépítész szakma képviselője a szakértői testületnek feltett kérdésekre válaszolva eltérő véleményére jutott. A felperes továbbra is sérelmezte fellebbezésében, hogy a szakvélemény a 9/2006. (II. 27.) IM rendeletben foglaltakkal ellentétes, mivel az nem az iparművészeti szakág bevonásával készült. A felperes éppen ezért indítványozta elsődlegesen a szakértői testület felhívását újabb szakvélemény készítésére iparművész bevonásával, másodlagosan a szakértői vélemény kiegészítését, az ellentmondások feloldását, esetlegesen a szakértő személyes meghallgatását. Az elsőfokú bíróság azonban a felperes indítványainak nem tett eleget, a szakvélemény nyilvánvaló aggályossága nem került kiküszöbölése, így jogszabályt sértett azzal, hogy a nyilvánvalóan aggályos szakvéleményt bizonyítékként figyelembe vette ahelyett, hogy az aggályossága kiküszöböléséhez szükséges intézkedéseket foganatosította volna, vagy új szakértőt rendelt volna ki. Eljárása a Pp. 315. § (1) bekezdésébe és 316. § (3) bekezdésébe ütközött, ezen eljárási szabályok megsértése pedig az ügy érdemi eldöntésére nyilvánvalóan kihatott.

[48] A felperes fellebbezési előadása szerint az elsőfokú bíróság tévedett, amikor azt állapította meg, hogy a Bartók-Életfa kompozíció nem hordoz egyéni-eredeti jelleget. Az ítélet meghozatalakor indokolatlanul nem vette figyelembe a felperes 2023. április 6. napján

kelt iratában a szakértői véleményre kifejtett észrevételeit, amelyben foglaltak alapján megállapítható, hogy az alkotás tekintetében az egyéni jelleg kétséget kizáróan fennáll. Az Szjt.-hez kapcsolódó Nagykommentár szerint az egyéni-eredeti jelleg megállapíthatóságának minimálisan az a feltétele, hogy a mű ne legyen más mű szolgai másolása. A jelen esetben pedig a művet a felperes, mint diplomás belsőépítész, tervezőművész alkotta meg, csatolta annak vázlatát és tervét, melyet sem az elsőfokú bíróság, sem az alperes nem kérdőjelezett meg abban a tekintetben, hogy azt nem a felperes készítette volna. Az is nyilvánvaló, hogy azt a szerző nem másolhatta. Mindezek alapján megállapítható, hogy a Bartók-Életfa kompozíció, mint alkotás egyéni-eredeti jelleget hordoz, így azt a szerzői jog védi.

[49] Az elsőfokú bíróság tévedett abban is, hogy a szakértői vélemény alapján a Bartók-Életfa mennyezeti faeleme tekintetében a folklórra történő hivatkozással zárta ki a szerzői jogi oltalom fennálltát. Az ítélet indokolása maga tartalmazza, hogy a mennyezeten elhelyezett Nyárádminti népi mintázat stilizált formáját mintázó faelem képezi a falombozatot. Az elsőfokú bíróság ezen álláspontja ezáltal az Szjt. 1. § (7) bekezdésében foglaltakba ütközik, amely szerint a folklór kifejeződései nem részesülnek ugyan szerzői jogi védelemben, e rendelkezés azonban nem érinti a népművészeti ihletésű egyéni-eredeti jellegű mű szerzőjét megillető szerzői jogi védelmet. Az elsőfokú bíróság álláspontja továbbá nemcsak az Szjt. e szakaszába ütközik, hanem a bekezdéshez fűzött miniszteri indoklással is ellentétes. Összességében az elsőfokú bíróság tehát tévesen értékelte a szakértői véleményt aggálytalannak, ellentmondástól mentesnek és hiánytalannak, és jogszabálysértő ítéletet hozott, amikor a szakértői véleményt ítéleti döntése alapjául elfogadta és annak alapján megállapította, hogy a Bartók-Életfa kompozíció egésze nem hordoz egyéni-eredeti jelleget, továbbá a felperest nem illetik meg a keresetben rögzített szerzői jogok a kompozíció tekintetében.

[50] Mindezek alapján a felperes kérte a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének történő helyt adást, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Az ítélet helybenhagyása esetére a felszámított perköltség összegének a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (6) bekezdése alapján történő mérséklését kérte. Ezt azzal indokolta, hogy az alperes által előterjesztett perköltségigény kirívóan eltúlzott, úgy a felszámított munka, mint az egy órára felszámolt ügyvédi munkadíj tekintetében, ezen túlmenően nem is igazolt, így nem felel meg a Pp. 81. § (2) bekezdésének. A felszámított ügyvédi óradíj a szakmában széles körben elfogadottnak nagyjából a 2-3-szorosa, így szükségszerű lett volna annak felmerülését számlával, mint okirattal igazolni. Az ügyben nincs olyan kiemelkedően ritka és költséges szaktudást igénylő elem, ami a 200 eurós óradíjat indokolná. Mindezek alapján a felperes a fellebbezésében kérte az alperes által felszámított perköltség összegét 25.000 forintos óradíjjal és 60 órával számolva 1.500.00 forint összegre mérsékelni, és így a 60%-os alperesi pernyertességre és a felperes részére megítélt 567.720 forintra tekintettel a felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 332.280 forintban megállapítani.

[51] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet indokolásának [41] bekezdésében rögzített tényállást kérte módosítani akként, hogy „alperes vitatta, hogy a perbeli mű példányának tulajdonosa a cég1”. Kérte továbbá az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség felemelését akként, hogy az ítélet [99] bekezdésében a törvényszék által 60 órában megállapított alperesi ügyvédi munkaórák számát az ítéltábla 152,5 órára emelje fel, másrészt a per részleges megszüntetéséről szóló végzés meghozatala, azaz 2022. szeptember

15. után felmerült elsőfokú perköltség vonatkozásában az alperest 100%-ban tekintse pernyertesnek, melynek eredményeként az elsőfokú perköltség összegét emelje fel 9.557.174 forintra. Kérte továbbá a felperest marasztalni a másodfokú eljárás költségében, amelynek összegét az elsőfokú eljárásban benyújtott ügyvédi megbízási szerződés, valamint a fellebbezéshez mellékelt másodfokú eljárásbeli költségjegyzék alapján 14,3 munkaóra és 200 EUR + áfa óradíj alapján 2.860 EUR + 27% áfa összegben kérte megállapítani.

[52] Az ítélet indokolása [41] pontjának megváltoztatására irányuló kérelmét azzal indokolta, hogy az elsőfokú ítélet [41] pontja szerint az alperes „nem vitatta, hogy a perbeli mű példányának tulajdonosa a cégl”, ez azonban téves megállapítás. Az alperes ugyanis a 2022. február 15-én kelt viszontválaszának 4. oldalán éppen azt rögzítette, hogy az alperes vitatja, hogy a perbeli mű példányának tulajdonosa a cégl lenne. E ténymegállapítás a jelen per szempontjából ugyan irreleváns, az alperes mégis azért tartja szükségesnek fellebbezni e pont tényszerű helyesbítése érdekében, mert a felperes számos egyéb jogvitát kezdeményezett az alperessel szemben, ezért az alperes fontosnak tartja, hogy e téves ténymegállapítás az ítélet részeként ne emelkedjen olyan hibás tartalommal jogerőre, ami a jövőben további jogvitákra adna lehetőséget a felperesnek.

[53] A perköltség alapjául szolgáló munkaórák felemelése iránti fellebbezési kérelmét azzal indokolta az alperes, hogy bár az alperesi jogi képviselő valóban szerzői jogi területre specializálódott, jártas és felkészült ügyvéd, ez azonban nem jelenti azt, hogy kevesebb időre lenne szüksége a felperesi érvek és beadványok megismerésére, a védekezés stratégiájának kidolgozására, a beadványok megszerkesztésére és a tárgyalásokra való felkészülésre. A szakmai jártasság nem mentesíti a jogi képviselőt az ügy egyedi körülményeinek megismerése és azokra tekintettel az egyedi megoldás kidolgozása alól, ehhez pedig idő kell.

[54] Bár helyesen állapította meg a törvényszék, hogy az alperesi képviselő olyan jártasságot és felkészültséget tudhat magáénak, amely ilyen munkadíj megállapodását lehetővé teszi, azonban ebből helytelenül vonta le azt a következtetést, hogy az ilyen jártasság nem indokolja a munkaórák ilyen magas számát. A 152,5 óra az alperes fellebbezési álláspontja szerint nem eltúlzott, annak minden egyes eleme indokolt. Ezt tételes felsorolásban levezette az alperes a fellebbezésében és kérte az ítéltáblától az alperesi munkaórák számának az ítéletben megállapított 60-ról az eredetileg megjelölt 152,5-re történő felemelését.

[55] A perköltség alapjául az alperes javára 60%-ban megállapított pernyertességi arálynak 100%-ra történő felemelése iránti fellebbezési kérelme tekintetében az alperes azzal érvelt, hogy nem a saját döntése alapján teljesítette a felperes valamely kereseti követelését, hanem az külső tényezőkből eredően teljesült. Ebből eredően az alperesre a felperesi perköltségeket terhelni nem lehet. Megjegyezte azt is, hogy a felperes valamennyi kereseti követelésének jogalapja az állított szerzői jogsértés volt, amelyről az elsőfokú ítélet megállapította, hogy szerzői jogsértés nem történt. A felperesi követelések közül így mindegyik alaptalannak bizonyult, ezek közül az is, amelyik teljesült. Tekintettel arra, hogy a részleges permegszüntető végzés jogerőre emelkedett, az alperes elfogadja az elsőfokú ítéletben foglalt, a perköltségre vonatkozó megállapítást, azt azonban annyiban kéri megváltoztatni, hogy a felperest kizárólag a pert részlegesen megszüntető végzés meghozataláig - azaz 2022. szeptember 15-ig - felmerült perköltségei tekintetében tekintse 40%-ban pernyertesnek, ahhoz ugyanis kétség sem férhet az alperes álláspontja szerint, hogy

a per 2022. szeptember 15. utáni részében a felperes teljességgel pervesztes lett. Az alperes fellebbezésében foglalt részletes levezetés alapján az alperes akként nyilatkozott, hogy összesen 9.899.934 forint illeti meg az alperest, a felperest ezzel szemben 342.760 forint, amelynek különbsége 9.557.174 forint, így ezen összeg, mint elsőfokú perköltség megfizetésére kérte kötelezni a felperest az elsőfokú ítéletben foglalt összeg felemelésével.

[56] A felperes fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen az alperes fellebbezésének elutasítását (tartalma szerint az elsőfokú ítélet alperes fellebbezésével támadott részének helybenhagyását), és a felperesi fellebbezés szerinti döntés meghozatalát, másodlagosan - amennyiben az ítéltábla az elsőfokú ítéletet érdemben helyben hagyná - a felszámított perköltség összegének 32.280 forintra történő mérséklését kérte. Csatolta az alperes által az elsőfokú eljárásban becsatolt megbízási szerződés kitakarások nélküli változatát, amely álláspontja szerint komoly aggályokat vet fel az alperes perköltségigényével és jóhiszemű pervitelével kapcsolatosan. Ezt nem tartotta utólagos bizonyítás körébe esőnek, mivel egy olyan dokumentumról van szó, ami korábban az alperes által benyújtásra került, de abból lényeges részek kerültek kihúzásra, így az alkalmatlan az alperes által kért perköltség összegének igazolására. A kitakarás nélküli szöveg alapján a megbízási szerződés hatálytalan 2021. december 31. után, így ezen időpontot követően bizonyosan nem lehet perköltséget felszámítani vele. A megbízási szerződés 3.2. pontjának első két kihúzott mondata szerint pedig az ügyvéd 2021. december 31-ig mindösszesen maximum 40 munkaórányi feladatot teljesít az ügyfél felé. Ezen iratok alapján tehát a 40 óra feletti munkavégzést bizonyosan nem tudja az alperesi jogi képviselő elszámolni, és az is érthetetlen, hogy ha állított ki számlát az alperes felé azt miért nem csatolta sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban a Pp. 81. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére. A közintézmény alperes 2020., 2021. és 2022. évi gazdasági beszámolójában sem szerepel egyetlen kiadási sor sem, amelynek akkora összegű ügyvédi munkadíj kifizetése megfizethető lenne, mint amit az alperes érvényesíteni szeretne. Emellett a Pp. alapján nincs helye a perköltségmegosztás olyan módjának ahogy azt az alperes kéri. Mindezekre tekintettel a felperes kérte a fellebbezési ellenkérelmében, hogy az alperes által felszámított elsőfokú perköltség összegét az alperesi pernyertesség esetén is 25.000 forintos óradíjjal és 40 órával számolva 1.000.000 forint összegre mérsékelje és így a 60%-os alperesi pernyertességre és a felperes részére megítélt 567.720 forintra tekintettel a felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 32.280 forintban állapítsa meg, míg a másodfokú perköltség igényét utasítsa el.

[57] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperes fellebbezésének elutasítását (tartalma szerint az elsőfokú ítélet alperes fellebbezésével támadott részének helybenhagyását), az elsőfokú ítélet érdemi részének a Pp. 382. §-a szerinti helybenhagyását, az elsőfokú ítélet indokolásának, valamint a perköltségre vonatkozó részének az alperes fellebbezése szerinti megváltoztatását és a felperesnek a másodfokú eljárás összes költségében történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint a felperes fellebbezése alapján sem az ítélet hatályon kívül helyezésének, sem érdemi megváltoztatásának nincs helye. Hangsúlyozta az alperes a fellebbezési ellenkérelmében, hogy a felperes az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló elsődleges fellebbezési kérelmében 5 ponttal jelölt követelést támasztott, melyek közül a 3. és 4. pont szerinti követelései a Pp. 373. § (1) bekezdésébe ütköznek, így eljárásjogi okból elutasítandók. Ezt azzal indokolta, hogy a felperes bár előterjesztette keresetlevelében e követeléseket, azonban később a keresetét úgy változtatta meg, hogy a 2022. január 14-én kelt válasziratában e két kereseti követelését visszavonta, és nem kérte a videófelvetelek eltávolítását, valamint a fellebbezésben tartalmazott szöveg közzétételét a fellebbezésben megjelölt felületeken, ilyen követelést tehát a fellebbezésében

utóbb már nem támaszthat, az a Pp. 373. § (1) bekezdésébe ütközik. A szakvélemény tekintetében kifejtett felperesi érvelés hibás és alaptalan, ezzel kapcsolatos és az elsőfokú eljárásban már kifejtett indokait az alperes röviden összefoglalta a fellebbezésében. Hangsúlyozta továbbá, hogy az elsőfokú ítélet érdemi része a materiális igazságnak megfelel, abszurd lenne ugyanis egy olyan bírósági döntés, ami alapján a felperes azért követelhetne sérelemdíjat és elégtételt, mert az ő jóváhagyásával eltávolított falidísz egy másik falidísszel helyettesítette az épületet használó alperes ahelyett, hogy felfüggesztette volna a közpénzekből finanszírozott és közfeladatként ellátandó koncerttermi működését mindaddig, amíg felperes kiválaszt egy neki tetsző másik falidísz. A szakértő helyes szakvéleményt adott és a törvényszék is helyesen döntött, amikor megállapította, hogy a perbeli mű szerzői jogilag nem védett, a hangvető falak semmiben sem mások, mint a világ számtalan hangversenytermének falait akusztikai (funkcionális) célból borító hangvető falak, a mennyezeti rátét Nyárádminti, azaz népművészeti alkotás és mint ilyen az Szjt. 1. § (7) bekezdése alapján szerzői jogilag nem védett, világításterv nem készült és a világítótesteket nem a felperes alkotta, ahogy a gobelint sem a felperes készítette. Mindezek következtében a felperes szerzői jogsértésre alapított keresete alaptalan. A felperes alaptalanul sérelmezi azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe személy² szakvéleményét, az ugyanis a Pp. 316. § (3) bekezdése alapján szakvéleményként nem volt figyelembe vehető. Az alperes kérte a felperesnek az elsőfokú perköltség mérséklésére irányuló követelését elutasítani. Előadta, hogy jogi képviselőjének megbízását meghosszabbította, először 2021. december 30-án 2022. december 31-i hatállyal, majd 2023. január 17-én határozatlan időre. Az alperesi jogi képviselő 2021-ben ténylegesen 40 órát számlázott az alperesnek, a per azonban 2022-ben és 2023-ban is zajlott. A jogi képviselő a kimutatott órákat 2021. és 2023. között ledolgozta, a felszámított ügyvédi költségek az alperesnél ténylegesen felmerültek. Az alperes honlapján megtalálható pénzügyi beszámoló „költségvetési kiadások” és „szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások” sorában található meg az az összeg, amiből alperes jelen perbeli jogi képviselőjének költségeit fizette.

[58] A felperes fellebbezése nem alapos, az alperes fellebbezése kis részben alapos.

[59] A Fővárosi Ítéltábla a felülbírálat során az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó, a Pp. 380. §-ában, illetve 381. §-ában rögzített, az ügy érdemi eldöntésére is kiható lényeges eljárási szabálysértést nem észlelt. Ezért – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelmekre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött, a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai között.

[60] Az érdemi felülbírálat következtében azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást kellő mélységben feltárta, a szükséges bizonyítást lefolytatta, és a helyesen felhívott és a megfelelően alkalmazott jogszabályok alapján helytálló döntést hozott. Ítéletét minden lényeges kérdésre kiterjedően részletesen megindokolta, indokait a Fővárosi Ítéltábla teljeskörűen osztotta. Az elsőfokú ítélet helyes indokai közül az alábbiakat hangsúlyozza, illetve azokhoz a következőket fűzi.

[61] Az elsőfokú bíróság által helyesen alkalmazott jogszabályok egybevetésével az állapítható meg, hogy a bíróságok testületi szerzői jogi szakértői vélemény beszerzése érdekében csak az SZJSZT-t rendelhetik ki (BH2017. 223.), ezt egyebekben az Szjt. 101. § (1) bekezdése is ekként szabályozza. Az SZJSZT az Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a

továbbiakban: SZTNH) mellett működő testület, melynek működésére – az Szjt. 101. § (5) bekezdése alapján - a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetről és működéséről szóló 156/1999. (XI.3.) Kormányrendelet (a továbbiakban: SZJSZTr.) szabályai az irányadóak.

[62] Az SZJSZTr. 1. § (1) bekezdése szerint a Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: Szakértő Testület) az Szjt. 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés, vagy megbízás alapján. A 6. § (1) bekezdése értelmében a Szakértő Testület nevében a szakértői véleményt – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a Szakértő Testület elnöke által az ügy természetének megfelelően kijelölt tagokból álló, három- vagy öttagú szakértői tanács (eljáró tanács) alakítja ki szótöbbséggel. Az ügy előadóját és – a jogi szakvizsgával vagy az állam- és jogtudomány területén tudományos fokozattal rendelkező testületi tagok közül – az eljáró tanács elnökét szintén a Szakértő Testület elnöke jelöli ki. A (2) bekezdés szerint, ha a szakértői vélemény kialakításához olyan különleges szakismeretre is szükség van, amellyel a Szakértő Testület tagjai nem rendelkeznek, tanácskozási joggal külső szakértő közreműködése is igénybe vehető. A 8. § (1) alapján a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást, nem tart helyszíni szemlét és nem idézhető. Szükség esetén azonban további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól vagy hatóságtól, illetve a megbízótól.

[63] Az Szjt.-hez fűzött Nagykomentár szerint az SZJSZT a jogvitákban és a hatósági eljárásokban felmerülő szerzői jogi tények és körülmények megállapítására, megítélésére felállított véleményező szakértői szervezet. A szakvéleményeket az igazságügyért felelős miniszter által - a kultúráért felelős miniszterrel egyetértésben - az SZJSZT tagjának az öt évre kinevezett független szakértők készítik (a testülettel az adott szakvélemény tekintetében kötött megbízási szerződés alapján). Tagnak szerzői jogi szakértelemmel bíró vagy az Szjt.-ben szabályozott alkotói, előadó-művészi és egyéb területeken szakismeretet szerzett személyek nevezhetők ki. Egyéb képesítési vagy szakképzettségi előfeltétel nincs.

[64] A Pp. 300. §-a szerint szakértőt kell alkalmazni, ha a jogvita kereteinek a meghatározásához vagy a perben jelentős tény megállapításához, megítéléséhez különleges szakértelem szükséges. Szakértőként az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény szerinti szakértőt vagy az abban meghatározott eseti szakértőt lehet alkalmazni. A 2016. évi XXIX. törvény 1. § d) pontja, 2. § 7. pontja és 35. § (1) bekezdése utal az Szjt. 101. §-ára és közvetve az SZJSZT-re. A Pp. és az Szjt. összevetése alapján megállapítható, hogy a bíróságok és hatóságok testületi szerzői jogi szakvélemény beszerzése érdekében csak az SZJSZT-t rendelhetik ki. Az Szjt. 101. § (5) bekezdése a részleteket illetően az SZJSZTr.-re mint külön szabályozásra utal. Az SZJSZT szakvéleményei kifejezetten műszaki kérdésekben nem foglalnak állást, szakértőinek szaktudása a művészeti kérdésekre és a kulturális ipar működésére vonatkozik.

[65] Helyesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy mindezek olyan speciális szabályok, amelyek eltérnek az igazságügyi szakértőkre vonatkozó általános szabályoktól, ezért nem sértett eljárási szabályt, amikor a szakértő személyes meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványt mellőzte.

[66] Alappal vette ítélezése alapjául a törvényszék az SZJSZT által adott szakértői véleményt, mivel a szakértői tanács az ítéltábla álláspontja szerint is a feltett kérdések tekintetében alapos, mindenre kiterjedő szakvéleményt adott a Bartók-Életfa egyes elemeinek és egységes egészének vizsgálata alapján.

[67] A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság szakértői testülettel egyező álláspontját abban, hogy az egyéni-eredeti jelleg megállapításához arra lett volna szükség, hogy a felperes egyéni, sajátos elképzelése a terveken, illetve a kész alkotásokon átszűrődjön.

[68] A testület ezzel kapcsolatban azt állapította meg, hogy Bartók-Életfa iparművészeti alkotásként állhat szerzői oltalom alatt, ha az egyéb követelményeknek – úgy, mint egyéni-eredeti jelleg – megfelel. A felperesi tervek és azok kivitelezett megvalósulása akkor minősülne a felperes által állított belsőépítészeti alkotásnak, ha téralakító jellegű lenne. Jelen esetben azonban a rendelkezésre álló teret kellett a falak mozgatása nélkül, fali dekorációval ellátni, amely részben dekorációs, részben funkcionális követelményeknek tesz eleget. A világítást és annak tervét nem a felperes tervezte és alkotta, azok formájára szerzői jogot nem alapíthat, elhelyezkedésük és a terv szerinti rögzített helyzetük pedig funkcionális jellegű, egyéni-eredeti jelleget nem mutat. A hangvető falak nem képeznek egységet a mennyezeti rátérrel és a gobelinnel, és nem kapcsolódnak a hangvető falaktól színben és anyaghasználatban is elütő középtengelyhez, nem osztják annak stílus- és formavilágát, alapvetően funkcionális és kötelező elemei a koncerttermeknek, a megfelelő akusztika biztosításához szükségesek. A mennyezeti faelem a Nyárádmenti népművészeti mintát követi, amelyet nemcsak szőttesen, de kapufaragványként, fa kapuk díszítésére is alkalmaznak. A mennyezeti elem formavilága a Nyárádmenti népművészeti mintákon alapul – tulipán elem, a sűrű levélzet, az indaszerű kihajlások – annyi különbséggel azonban, hogy a minta kevésbé részletgazdag, ami a nehezebben formálható faanyag és a fűrészelési technológia következménye. Így tehát ez sem fejezi ki alkotója egyéniségét, ezért szerzői jogi oltalom alatt az Szjt. 1. § (7) bekezdése alapján nem állhat. Bár a gobelin szerzői alkotásnak minősül, annak szerzője azonban kizárólag személyi és nem a felperes.

[69] Ami pedig a Bartók-Életfát, mint egységes művet illeti, annak mind a négy eleme együttesen értékelve sem minősül egyéni-eredeti jellegű szerzői műnek az SZJSZT szerint, mivel nincs egyetlen olyan eleme sem, amely ilyen jellegzetességet hordozna. Tekintettel arra, hogy a szakvélemény megállapítása szerint a Bartók-Életfa tekintetében nem lehet szerzői műről beszélni, így sem a felperest, sem mást az egységes életfa-kompozíció vonatkozásában szerzőség nem illeti meg. A szakértői testület kizárólag a gobelin vonatkozásában látta megállapíthatónak az egyéni-eredeti jelleget, amely azonban nem a felperes, hanem személyi alkotása.

[70] Az elsőfokú bíróság helyesen döntött, amikor a szakértői véleményt aggálytalannak, ellentmondástól mentesnek és hiánytalannak találta, ezért azt ítéleti döntése alapjául elfogadta. Megállapításaival az ítéltábla is egyetért.

[71] Alaptalanul hivatkozott a felperes arra is a fellebbezésében, hogy a szakvélemény hiányos. Ezzel szemben az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját osztotta, amely szerint a szakértői tanács a neki feltett kérdések mentén alapos, mindenre kiterjedő szakvéleményt adott a Bartók-Életfa egyes elemeinek és egységes egészének vizsgálata alapján, a művet

mind egyes elemei tekintetében, mind pedig összességében megvizsgálta és értékelte, és álláspontját részletesen, logikusan, ellentmondástól mentesen megindokolta.

[72] Mindebből helytállóan következtetett az elsőfokú bíróság arra, hogy a felperesnek a mű egységéhez fűződő, Szjt. 13. §-a szerinti joga sem sérülhetett sem azzal, hogy a gobelint más gobelinre cserélték, sem pedig azzal, hogy egy az eredeti gobelinről készült nagyméretű poszterrel cserélték ki azt. Így sem a jogsértés megállapításának, sem a kért jogkövetkezmények alkalmazásának nem volt helye.

[73] Nem volt teljesíthető az alperesnek az elsőfokú perköltség összegének felemelésére vonatkozó fellebbezése. Ebben az alperes az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség felemelését akként kérte, hogy az ítélet [99] bekezdésében a törvényszék által 60 órában megállapított alperesi ügyvédi munkaórák számát az ítéltábla 152,5 órára emelje fel, másrészt a per részleges megszüntetéséről szóló végzés meghozatala, azaz 2022. szeptember 15. után felmerült elsőfokú perköltség vonatkozásában az alperest 100%-ban tekintse pernyertesnek, melynek eredményeként az elsőfokú perköltség összegét emelje fel 9.557.174 forintra.

[74] Rögzíteni szükséges, hogy bár a felperes a fellebbezésében az elsőfokú perköltség leszállítását is kérte, azonban e kérelmét a fellebbezési ellenkérelmében megváltoztatta. A felperesnek az alperes fellebbezésére tett ellenkérelmében eszközölt fellebbezés-változtatása a Pp. 373. §-ának (2) bekezdésébe ütközik, így annak a Pp. 373. § (3) bekezdése és 375. § (2) bekezdése alapján nincs helye, ezért azt az ítéltábla figyelmen kívül hagyta, és a felperes e fellebbezési kérelmét az eredetileg előterjesztett tartalommal bírálta el. Ennek indokául az szolgál, hogy a felperes által e tekintetben előadott ok nem valószínűsíti a felperesi önhiba hiányát, mivel az elsőfokú eljárásban a csatolt megbízási szerződésben eszközölt kitakarások ellenére lehetősége lett volna a felperesnek az alperes által előterjesztett kirívóan magas összegű ügyvédi munkadíj vitatására, amit nem tett meg. E mulasztását pedig nem menti az utóbb – az ítéltábla felhívására - előadott azon magyarázat, amely szerint a felperesi képviselő egy másik számítástechnikai eszközben megnyitva a megbízási szerződést szembesült annak kitakarás nélküli tartalmával.

[75] Az elsőfokú bíróság mérlegelése a perköltség tekintetében helyes volt, annak megváltoztatására az ítéltábla sem a felperes, sem az alperes fellebbezése alapján nem látott okot. Ennek keretében a törvényszék a felperes oldalán 1.419.900 forintot, az alperes oldalán 6.055.360 forintot vett figyelembe, míg a pernyertesség-pervesztesség arányát az alperes időközbeni részteljesítésére, és a felperes erre alapítottan eszközölt részbeni elállására és az eljárás részbeni megszüntetésére tekintettel megállapított 40-60%-os pernyertesség-pervesztesség arány figyelembevételével, a két összeg együttes beszámításával az alperest megillető perköltség összegét 3.065.500 forintban állapította meg, melynek megfizetésére a felperest kötelezte. Ítéleti rendelkezésével és annak indokaival a Fővárosi Ítéltábla egyetért.

[76] A felperes által az alperes és képviselője közötti megbízási szerződéssel kapcsolatosan felvetett aggályokat az ítéltábla nem osztotta, az alperes a költség felmerültét megfelelően igazolta, és annak felszámítása is megfelelt a jogszabálynak. Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 29. § (1) bekezdése szerint a megbízási szerződést írásba kell foglalni, kivéve, ha az csak jogi tanácsadásra irányul. A (2) bekezdés

alapján az (1) bekezdés szerinti írásba foglalás elmaradása a megbízás érvényességét nem érinti, de ilyen esetben a megbízás tartalmának bizonyítása a megbízottat terheli. Az alperesi képviselő e kötelezettségének eleget tett a csatolt iratokkal. A felszámított óraszámot ugyanakkor az ítéltábla mind az elvégzett tevékenységre, mind a per tárgyának értékére tekintettel eltúlzottnak találta, ezért azt az ismertetett módon és mértékben mérsékelte.

[77] Eredményre vezetett azonban az alperes fellebbezése abban a részében, amelyben az elsőfokú ítélet indokolásának [41] bekezdésében rögzített tényállást kérte módosítani akként, hogy „alperes vitatta, hogy a perbeli mű példányának tulajdonosa a cég1”. Helyesen hivatkozott arra, hogy a 2022. február 15-én kelt viszontválaszának 4. oldalán éppen azt rögzítette, hogy az alperes vitatja, hogy a perbeli mű példányának tulajdonosa a cég1 lenne. Ezért az elsőfokú ítélet indokolásának tényállási részében tett, ezzel ellentétes megállapítás iratellenes, erre helytállóan hivatkozott az alperes a fellebbezésében. Ennek megjegyzése mellett ugyanakkor mindez a rendelkező részben meg sem jelenő, csekély mértékben tette az alperes fellebbezését eredményessé.

[78] Mivel sem az elsőfokú ítélet megváltoztatásának, sem – a Pp. 381. §-a szerinti – hatályon kívül helyezésének a feltételei nem álltak fenn, az ítéltábla azt a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint – annak helyes indokai alapján – helybenhagyta.

[79] A fellebbezések eredménytelenségére tekintettel az ítéltábla a felek másodfokú perköltségéről a Pp. 81. § (1) bekezdése, a 82. § (1) bekezdése, illetve a 83. § (2) bekezdése alapján döntött. A pernyertesség-pervesztesség arányát a következők szerint határozta meg: a felperes jogsértés megállapítása és jogkövetkezmények alkalmazása iránti kereseti kérelmei nem meghatározhatóak, így azok tekintetében az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pontja alapján 600.000 forintot kellett az eljárás tárgyának értékeként figyelembe venni, ami a 400.000 forint sérelemdíj iránti kérelem eredménytelensége következtében azt eredményezte, hogy a felperes 1.000.000 forint erejéig lett pervesztes. Az alperes: 9.557.144-3.065.000 azaz 6.492.174 forint erejéig pervesztes, mely összegek aránya 65-35% az alperesre terhesebben. Az ítéltábla az alperes által igényelt perköltségből a felszámított óraszámot a felperes által kérttel egyező mértékre – 23,5 órára – mérsékelte, mert ezt látta arányban állónak a másodfokú eljárásban elvégzett tevékenységgel. Az alperesi képviselő 200 EUR óradíjat kért, tevékenységi időszakként a 2023. június 8. - szeptember 2. közötti időszakot jelölte meg, mely időszakra nézve a középárfolyam 380.4 EUR. Ezzel, és a mérsékelt 23,5 órával számolva a felperest 4.700 EUR, azaz 1.787.880 forint összegű ügyvédi munkadíj illeti meg. Így a felperes 996.950 forint 65%-ára, 648.017 forintra, az alperes 1.787.880 forint 35%-ára, 625.758 forintra tarthat igény, melynek a különbözete 22.260 forint ügyvédi munkadíj. A felperes lerótt 80.000 forint illetéket, ennek 65%-a 52.000 forint illeték, amit az alperes köteles megfizetni a felperesnek. E kettő összege a 74.260 forint másodfokú perköltség, aminek megfizetésére kötelezte a másodfokú bíróság a nagyobb részt pervesztes alperest.

[80] Az alperes az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint teljes személyes illetékmentességben részesült. Az alperes fellebbezési illetékének összege a 6.492.174 forint vitatott érték 8%-a, azaz 519.374 forint, amit az alperesi fellebbezés eredménytelenségére tekintettel az állam visel.

[81] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja szerint tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2023. november 14.

Dr. Mózsik Tímea s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kovács Helga s.k.
bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró